

ONLINE POMÔCKY KARIÉROVÉHO PORADENSTVA PRE ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL

Mgr. Nikola Šabíková,

Ústav aplikovanej psychológie, Fakulta sociálnych a ekonomických vied
Univerzity Komenského v Bratislave

Abstrakt:

Žiaci základných a stredných škôl sú podporovaní pri voľbe svojho budúceho povolania kariérovými poradcami, ktorých môžu nájsť poväčšine priamo na svojej škole v rolách školských psychológov, výchovných poradcov či špeciálnych pedagógov. K inštitúciám, na ktoré sa môžu žiaci obrátiť v prípade hľadania kariérového poradenstva, možno zaradiť Centrá pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie či Informačné centrá mladých. Niektoré úrady práce sociálnych vecí a rodiny poskytujú preventívne skupinové poradenstvo priamo na školách. V článku sa zameriavame na rôzne online pomôcky, ktoré môžeme na slovenských základných a stredných školách použiť pri práci so žiakmi pri výbere ich budúceho štúdia či povolania. Tieto online nástroje sú nápomocné kariérovým poradcom najmä v aktuálnej situácii, kedy pandémia COVID-19 neumožňuje osobný prístup ku klientovi (v našom prípade k žiakovi) a čoraz viac sú uprednostňované práve online nástroje poradenstva.

Kľúčové slová: pandémia COVID-19; online pomôcky kariérového poradenstva; žiaci základných a stredných škôl; budúce povolanie

Abstract:

Primary and high school students are supported in choosing their future careers by career counselors, who are mostly available directly at their school as school psychologists, educational counselors or special needs pedagogues. Institutions that can offer career counseling also include the Centres for Educational and Psychological Counselling and Prevention or The Youth Information Centre. Some Offices of Labour, Social Affairs and Family also provide school-based preventive group counselling programs. In this article, we focus on various online tools that are used at Slovak primary and high schools when working with students in choosing their future studies or professions. These online tools are helpful to career counselors, especially in the current situation where the COVID-19 pandemic does not allow a personal approach to the client (in our case the student) and online counseling tools are increasingly preferred.

Keywords: COVID-19 pandemic, online career guidance tools, primary and high school students, future profession

Úvod

Mnoho žiakov často čelí problémom pri rozhodovaní sa o svojej kariére, keďže existuje veľké množstvo ponúkaných možností, do rozhodovania vstupujú viaceré faktory a takisto sa s rozhodovaním spája neistota v aktuálnych vs. budúcich informáciách o svete práce (Amir & Gati, 2006; Gati & Amir, 2010). Napriek týmto ťažkostiam, ktoré kariérové rozhodovanie sýti, existuje odborná pomoc, ktorou sa dá zo spleti takýchto problémov vyklúčkovať – kariérové poradenstvo. Kariérové poradenstvo má svoje výhody - možno ho vykonávať skupinovú či individuálnou formou, ale aj osobne či dištančne, dokonca aj kombinovane (Beková et al., 2014). Trend poskytovania poradenských služieb nabral rozmer fungovania v online prostredí už dávnejšie, kedy sa stali používanějšími telefonické rozhovory (linky pomoci) či webové služby (Vendel, 2008). Dnes už nájdeme aj novodobé internetové poradne či moderné online chaty, ktoré všeobecne ľuďom prinášajú možnosti ľahšieho prístupu k online poradenstvu.

V súčasnosti, v období pandémie COVID-19, kedy sa viaceré školské inštitúcie opierajú najmä o dištančnú formu vzdelávania, je dôležité sústrediť pozornosť na online služby kariérového poradenstva, ktoré sú dôležité najmä pre žiakov základných a stredných škôl. Keďže práve v tomto období nie je možné realizovať pravidelné „Dni otvorených dverí (DOD)“ na školách či konať veľtrhy škôl, je dôležité obrátiť sa na možné cesty pri voľbe svojho budúceho vzdelávania či povolania v online priestore. Mnohé inštitúcie počas pandemickej situácie pochopili potrebu online DOD aj veľtrhov, o čom svedčí ich snaha realizovať tieto podujatia aspoň v online forme.

Kto poskytuje kariérové poradenstvo na Slovensku?

Pre žiakov základných a stredných škôl poskytujú služby poradenstva a prevencie (vrátane služieb zaoberajúcich sa kariérovým vývinom žiakov) *Centrá pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie* (CPPPaP). Tieto zariadenia poskytujú odborné poradenské služby bezplatne deťom, mládeži, ich rodičom, ich rodine, ale aj pedagogickým zamestnancom či zamestnancom školskej správy (Beková et al., 2014). V rezorte školstva poskytujú kariérové poradenstvo bezplatne žiakom aj výchovní poradcovia na školách, školskí špeciálni pedagógovia či školskí psychológovia.

Podľa Gatiala (2017, s. 61): „Podpora schopnosti kariérového rozhodovania žiakov by mala patriť k primárnym úlohám školského psychológa. Prax nám ukazuje, že ide o jednu zo zanedbávaných oblastí.“ V tomto kontexte možno spomenúť, že aktuálne na Slovensku prebieha národný projekt s názvom „Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov II.“, ktorý umožnil základným a stredným školám obsadiť 3 011 pracovných pozícií – školských psychológov a pedagogických asistentov či asistentov učiteľov (bližšie Metodicko-pedagogické centrum, 2020). Tento projekt by tak mohol otvoriť cesty pre rozloženie síl poradenských služieb a prispieť tak k väčšiemu venovaniu sa aj kariérovému poradenstvu na školách.

V neposlednom rade pod záštitou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (MŠVVaŠ SR) možno spomenúť aj detské informačné centrá, dnes známe ako *Informačné centrá mladých* (ICM), ktoré sa snažia poskytnúť podporu žiakom pri výbere

budúceho povolania a odkazujú aj na prácu s vyššie spomínanými odborníkmi pri výbere budúceho povolania či pri výbere školy (Centrum vedecko-technických informácií SR, 2020).

Najvýznamnejšou inštitúciou, ktorá usmerňuje poradenské zariadenia a zastrešuje tvorbu štandardov kariérového poradenstva na Slovensku, je *Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie* (VÚDPaP). Svoju funkciu vykonáva pre potreby kariérového poradenstva práve prostredníctvom rôznych národných projektov či projektov Európskej únie (Beková et al., 2014). Medzi posledné takéto projekty možno zaradiť napr. národný projekt *KomposyT – Digitálna platforma komplexného poradenského systému* či národný projekt *Štandardy - Štandardizáciou systému poradenstva a prevencie k inklúzii a úspešnosti na trhu práce* (VÚDPaP, 2020).

Okrem rezortu školstva sa kariérové poradenstvo uplatňuje aj v rezorte práce, konkrétne na *Úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny* (ÚPSVaR) v každom okresnom meste. Aj v tomto prípade je poskytované bezplatne nezamestnaným alebo aj žiakom na školách ako preventívne poradenstvo. Aj tu sa môžu obrátiť žiaci po skončení stredných škôl. Kariérovému poradenstvu sa môžu venovať aj rôzne neziskové organizácie či združenia ako napr. *Združenie pre kariérové poradenstvo a rozvoj kariéry* (bližšie <https://rozvojkariery.sk/>), a teda celkovo možno povedať, že kariérovým poradenstvom sa zaoberá verejný aj súkromný sektor (Vendel, 2008).

Nemožno nespomenúť aj *Centrum Euroguidance* na Slovensku (Euroguidance, 2017), ktoré je súčasťou celoeurópskej siete umožňujúcej vzájomnú inšpiráciu medzi poradenskými systémami v jednotlivých krajinách a podporuje využívanie príkladov dobrej praxe. Okrem týchto funkcií sa zaoberá aj podporou mobility študentov v Európe.

Potreba kariérového poradenstva online

Keďže v predchádzajúcej časti sme ozrejmili, kde môžu nájsť žiaci základných a stredných škôl pomoc v kariérovom rozhodovaní, otvárame teraz oblasť dostupnosti pomôcok kariérového poradenstva v online priestore. Ako sme už avizovali v úvode príspevku, dnes nie je možné (nielen) na slovenských školách organizovať DOD ani veľtrhy škôl, a tak mnoho kariérových poradcov, ako aj mnoho žiakov, hľadá dnes informácie predovšetkým na internete. V čase tvorenia nášho príspevku (február 2021) máme na Slovensku dokonca ešte stále platné nariadenie ministra školstva Gröhlinga, ktorý rozhodol o prerušení prezenčnej výučby na všetkých stredných školách, ako aj na druhom stupni základných škôl, a to s platnosťou od 26.10.2020 až do odvolania ako opatrenie pre zníženie šírenia koronavírusu (MŠVVaŠ SR, 2020). Aj preto hľadáme cesty, ktoré môžu dnes a aj v budúcnosti využiť žiaci pri výbere svojho budúceho kariérového posunu a zodpovedať si na otázky typu: *Kam na strednú? Kam na vysokú? Pracovať či študovať? Prečo študovať?* atď.

Zdôvodnenie vybraných online pomôcok kariérového poradenstva

Z nášho prieskumu webových stránok na Slovensku usudzujeme, že online pomôcok kariérového poradenstva je u nás málo. Existuje niekoľko online nástrojov, ktoré sú použiteľné v praktickej rovine, no o ucelených programoch by sme mohli hovoriť len ťažko. Niektoré síce

sú súčasťou komplexných programov, avšak tie sú určené skôr pre kariérových poradcov, a tak len sčasti poskytujú priame zdroje pomoci pri kariérovom poradenstve žiakom.

Do príspevku vyberáme také online zdroje kariérového poradenstva, ktoré prinášajú osobu najmä žiakom v ich kariérovej životnej ceste. Medzi inkluzívne kritéria sme zaradili ľahkú dostupnosť k zdroju cez internet (online), možnosť kedykoľvek sa k online zdroju vrátiť, a predovšetkým, musel byť žiakom umožnený otvorený prístup k týmto zdrojom. Naopak k exkluzívnym, resp. vylučovacím kritériám, sme zaradili všetky online služby poskytované priamo kariérovým poradcom, čiže všetky služby, ktoré nemôžu byť vykonávané samotným klientom, resp. žiakom osamote.

Online pomôcky kariérového poradenstva

Pre žiakov základných škôl vznikol online program kariérového poradenstva s názvom **Virtuálny kariérny poradca** (2020), ktorý založila Nadácia Volkswagen Slovakia. Žiaci si tu môžu online vyskúšať vytvoriť svoju vizitku, spoznať svoje silné a slabé stránky, spoznať samého seba a otestovať sa kariérovým testom, ktorý im pomôže vybrať ich budúce povolanie. Pre mladých ľudí je nápomocná aj ďalšia nezisková online platforma s názvom **Zmudri** (2020), vďaka ktorej majú stredoškooláci prístup k metodickým videám na rôzne užitočné témy ako napr. kritické myslenie, finančná gramotnosť, výber vysokej školy, zvládanie stresu a iné.

V rámci projektu KomposyT (2020), ktorý realizoval VÚDPaP, vzniklo niekoľko interaktívnych častí pre žiakov: napr. poradenská hra **Semafor**. Vďaka tejto dotazníkovej hre, vychádzajúcej z Hollandovho testu osobnosti RIASEC, môže žiak zistiť, aký kariérový typ (realistický, intelektuálny, sociálny, konvenčný, manažérsky, umelecký) ho najviac vystihuje. Ďalším príkladom online zdroja kariérového poradenstva v rámci projektu KomposyT (2020) je hra **Vyberám si povolanie**, ide tiež o dotazníkovú formu hry, prostredníctvom ktorej môže žiak zistiť, ktorá oblasť povolání je mu najviac blízka (práca so slovami, umelecká činnosť, fyzická práca, skúmanie a veda, úradovanie a kontrola, obchod a manažment, práca s ľuďmi, práca v oblasti IT).

V rámci projektu Erasmus+ vznikol **Job Labyrinth** (2016), je to hra s obsahom kariérového poradenstva, vhodná pre mladšie deti. Dobrým online nástrojom je aj osobnostný dotazník na princípe Meyers-Briggs MBTI – **Na akú prácu sa hodíš?** (Emiero, 2021). Na internetovej stránke sa nachádzajú dve verzie dotazníka, jedna kratšia, druhá dlhšia pre presnejšie vyhodnotenie. Dotazník si môžu vyplniť starší žiaci online a slúži ako orientačný nástroj, s ktorého výsledkami možno ďalej pracovať v poradenskom procese. Nápomocnou pre deviatakov, môže byť aplikácia **Porovnanie nezamestnanosti absolventov stredných škôl v odboroch vzdelania** (Aplikácia AMN, 2013), ktorá umožňuje žiakom zistiť po zadaní údajov školy, o ktorú majú záujem, aké študijné odbory sa v danej škole otvárajú, aká je uplatniteľnosť absolventov danej školy atď. Nevýhodou tejto aplikácie sú údaje z roku 2013, z ktorých do vyhodnotenia čerpá. Odporúčali by sme ich aktualizovať.

Národné kariérne centrum SK (2020) poskytuje žiakom pomoc pri výbere ďalšieho štúdia, zorientovať sa na trhu práce, ako aj pripraviť sa do zamestnania. Pomoc deviatakom sa odráža

v poskytovaní prehľadu stredných škôl v podobe **videoportálu**. Pri poskytovaní pomoci pre stredoškolákov, okrem toho, že organizuje za normálnych okolností veľtrh práce či výstavy vysokých škôl v 6 regiónoch Slovenska, disponuje na svojej stránke aj online **Časopisom pre stredoškolákov – Kam po strednej**, ktorý obsahuje praktické informácie o štúdiu na vysokých školách, ako aj informácie o pracovných príležitostiach pre absolventov. Jeho printová verzia je dokonca distribuovaná na všetky stredné školy Slovenska.

Združenie pre kariérové poradenstvo a rozvoj kariéry (2015) ponúka cestu kariérového poradenstva viacerým typom osôb – pracujúcim, nezamestnaným, žiakom a študentom, absolventom, rodičom, firmám, personálnym a HR agentúram, či iným inštitúciám. Na svojej stránke týmto jednotlivým kategóriám ľudí ponúka množstvo informácií, ktoré združujú dôležité informácie z viacerých zdrojov a poskytujú tak potrebný prehľad pre jednotlivcov. Pri oboznámení sa s kategóriou *žiaci a študenti* sme zistili, že stránka odkazuje aj na hry projektu KomposyT, ktoré sme už spomínali vyššie (napr. Semafor). Okrem toho poskytuje žiakom a študentom pomôcky pri voľbe budúceho štúdia a orientovaní sa na svojej kariérovej ceste, ako napr. materiálna pomôcka – **Čo je pre mňa v mojej práci dôležité? Aké sú moje profesijné hodnoty?** – materiál je možné vytlačiť a môže s ním žiak pracovať.

V susednej Českej republike taktiež fungujú online podporné programy pre kariérové poradenstvo, dobrým príkladom je aplikácia **Co umím** (2014) pre základné školy a aplikácia **Salmondo** (2019) určená prevažne pre stredné školy. Aplikácia Salmondo združuje *psychologické testy a dotazníky*, na základe ktorých môžu žiaci spoznať seba samého, *databázu škôl a povolání*, kde môžu žiaci nájsť potrebné informácie o možnostiach štúdia, ktoré sa pre neho hodia a *plánovač ďalších krokov*, vďaka ktorým môže žiak dosiahnuť svoj cieľ prácou na sebe.

Online zdroje kariérového poradenstva, ako aj rôzne projekty zamerané na kariérové poradenstvo možno nájsť aj v oblasti rezortu práce. Klientami v tomto prípade už nie sú len žiaci, študenti či absolventi, ale všetci nezamestnaní v akomkoľvek veku. Za online zdroj kariérového poradenstva, ktorý poskytuje ÚPSVaR v spolupráci s MPSVaR SR a organizáciou TREXIMA Bratislava, spol. s r.o. (Kariérové poradenstvo, 2010), možno považovať **Integrovaný systém typových pozícií** (ISTP, 2013), známy dnes ako Internetový sprievodca trhom práce (ISTP, 2020). Integrovaný systém typových pozícií (Mosty inklúzie, 2015) obsahuje nástroje, ktoré zjednodušujú a zefektívňujú komunikáciu na trhu práce, je to bezplatná internetová aplikácia, ktorá združuje tieto nástroje:

- a) *Kartotéku typových pozícií (KTP)* – databáza informácií o pracovných pozíciách na trhu práce na Slovensku,
- b) *Analýzu individuálneho potenciálu (AIP)* – samoobslužný poradenský nástroj obsahujúci sériu dotazníkov ohodnocujúcich kvalifikáciu, osobnosť a zdravotný stav,
- c) *Kariérové plánovanie (KP)* – samoobslužný poradenský nástroj umožňujúci zhodnotenie predpokladov na kvalifikovaný výkon danej pozície, taktiež tvorený

z viacerých dotazníkov zaoberajúcich sa vzdelaním, osobnostnými črtami uchádzača, ako aj jeho zdravotnými obmedzeniami, kompetenciami a iným,

- d) *Projekt svet práce* – multimedialna encyklopédia pracovných pozícií, ktorej sprievodcami sú slovenskí moderátori Adela Vinczeová Banášová a Matej Sajfa Cifra, predstavujúcich zábavnou formou 35 pracovných oblastí zahŕňajúcich 900 pracovných pozícií (Mosty inklúzie, 2015).

Okrem ISTP existujú aj iné kariérové programy, ktoré sa venujú nezamestnaným a ich kariérovému vývinu. Medzi takéto kariérové programy možno zaradiť napr. „poradenský projekt 50+“, realizovaný združením K.A.B.A. Slovensko, ktorý sa sústredil na pomoc nezamestnaným vo veku viac ako 50 rokov (bližšie Kariérové poradenstvo, 2010).

Na základe rozhovoru s odborníčkou Mgr. Máriou Jaššovou (osobná komunikácia, 28.02.2021), ktorá momentálne pôsobí ako odborná riešiteľka vo Výskumnom ústave detskej psychológie a patopsychológie, doplníme aj ďalšie internetové zdroje, ktoré môžu byť užitočné kariérovým poradcom v praxi:

- (1) www.povolania.sk – interaktívny program - dotazník záujmov,
- (2) www.pozicie.sk – interaktívny informačno-poradenský program – cesta k povolaniu,
- (3) www.trendyprace.sk – uplatnenie absolventov vysokých škôl,
- (4) www.dualnysystem.sk – oboznámenie sa s duálnym vzdelávaním,
- (5) www.corobim.sk – videá o profesiách,
- (6) www.pppknm.sk/test.php – testy typológie osobnosti,
- (7) www.sustavapovolani.sk – register povolání a požadovaných kompetencií,
- (8) www.proskoly.cz/sk - test voľby povolania,
- (9) www.comdi.cz – testy (spoplatnené, niektoré zdarma).

Prínosy a nedostatky online pomôcok kariérového poradenstva

V minulosti neboli online programy pre kariérové poradenstvo dostatočne rozvinuté, ani využívané, no ukazuje sa veľká snaha kariérových poradcov z viacerých oblastí o rozvoj a hlavne dostupnosť takýchto programov pre žiakov základných aj stredných škôl. Z mnohých rozhovorov so žiakmi prichádzajúcimi na vysoké školy často vyplýva, že na ich základných či stredných školách sa nevenovala pozornosť kariérovému poradenstvu, nikto ich nesprevádzal ich kariérovou cestou alebo sa venovali kariére na škole len okrajovo. Radi by sme tento nedostatok odstránili a to najmä zvyšovaním povedomia o týchto online pomôckach kariérového poradenstva, ktoré môžu prísť žiakom vhod.

Tabuľka č.1: Prehľad online pomôcok kariérového poradenstva pre žiakov ZŠ a SŠ

Názov online pomôcky	Stručný popis pomôcky a priamy odkaz na ňu	Pre koho vhodné	Poplatok
<i>Virtuálny kariérny poradca</i>	tvorenie vizitiek, spoznanie svojich silných a slabých stránok, spoznanie seba samého, otestovanie kariérnym testom http://www.vedomostne-ostrov.sk/ostrov/#/karierne-poradenstvo	žiaci ZŠ	zdarma
<i>Zmudri</i>	metodické videá na rôzne témy – kritické myslenie, finančná gramotnosť, výber vysokej školy, zvládanie stresu atď. https://zmudri.sk/p/home#section-about-project	žiaci SŠ	zdarma
<i>Semafor</i>	poradenská hra na zistenie kariérového typu https://www.komposyt.sk/pre-ziakov/poradenske-hry/semafor	žiaci ZŠ, SŠ	zdarma
<i>Vyberám si povolanie</i>	poradenská hra na zistenie vhodnej oblasti povolání https://www.komposyt.sk/pre-ziakov/poradenske-hry/vyberam-si-povolanie-digitalna-verzia	žiaci ZŠ, SŠ	zdarma
<i>Job Labyrinth</i>	hra s obsahom kariérového poradenstva http://joblab.cnos-fap.it/	žiaci ZŠ	zdarma
<i>Na akú prácu sa hodíš?</i>	osobnostný dotazník v krátkej alebo dlhej verzii https://www.emiero.sk/test/	žiaci ZŠ, SŠ	zdarma
<i>Aplikácia AMN</i>	vyberá na základe zvolených kritérií strednú školu a slúži na porovnanie nezamestnanosti absolventov stredných škôl v konkrétnych odboroch vzdelania http://web.uips.sk/webaplikacie/Amn/	žiaci ZŠ	zdarma
<i>Videoportál stredných škôl</i>	videoportál poskytujúci prehľad stredných škôl, ich priestorov, aktivít či názorov ich absolventov... https://www.koncimskolu.sk/kamnastrednu	žiaci ZŠ	zdarma
<i>Kam po strednej – časopis pre stredoškôľakov</i>	časopis ponúka aktuálne informácie o možnostiach štúdia na Slovensku aj v zahraničí, o aktuálnych DOD, veľtrhoch... https://www.kamnavysoku.sk/casopis	žiaci SŠ	zdarma
<i>Materiálna pomôcka: Čo je pre mňa v mojej práci dôležité?</i>	materiál zaoberajúce sa profesijnými hodnotami, je k dispozícii k vytlačeniu a pracovaniu s ním https://rozvojkariery.sk/wp-content/uploads/2017/08/Profesijne-hodnoty-ukazka-z-www.rozvojkariery.sk_.pdf	žiaci SŠ	zdarma
<i>Co umím</i>	online aplikácia určená pre mapovanie zručností detí, zameranie na silné stránky dieťaťa, motiváciu, sebavedomie... https://www.coumim.cz/	žiaci ZŠ	zdarma
<i>Salmondo</i>	online aplikácia združujúca psychologické testy a dotazníky, databázu škôl a povolání a plánovač ďalších krokov https://www.salmondo.cz/	žiaci SŠ	spoplatnené (uhrádza škola)
<i>Integrovaný systém typových pozícií</i>	internetová aplikácia obsahujúca kartotéku typových pozícií, analýzu individuálneho potenciálu, kariérové plánovanie a projekt svet práce http://www.nrozp-mosty.sk/zacielene-na/item/1014-integrovan%C3%BDsyst%C3%A9mtypov%C3%BDchpoz%C3%ADci%C3%AD%E2%80%93bezplatn%C3%BDpomocn%C3%ADkprev%C5%A1etk%C3%BDchnatrhu%C3%A1ce.html	žiaci ZŠ, SŠ	zdarma

Veľkým prínosom takýchto online pomôcok kariérového poradenstva je práve ich dostupnosť online priamo žiakom, ktorí ich môžu využívať z pohodlia domova, najmä v aktuálnej pandemickej situácii. Výhodou je aj bezplatnosť týchto pomôcok, nakoľko žiaci nedisponujú vlastnými financiami. Rovnako je výhodou možnosť využitia týchto online pomôcok nonstop, čiže kedykoľvek si na ne nájde žiak čas. Výhodou týchto online pomôcok je v neposlednom

rade aj to, že väčšina z nich je voľne dostupná priamo samotným žiakom, čo umožňuje ich využiteľnosť aj bez pomoci kariérového poradcu. Na jednej strane možno považovať za výhodné, že žiak nepotrebuje pri manipulácii s týmito online pomôckami prítomnosť kariérového poradcu, no na druhej strane treba myslieť aj na to, že tieto samo-administrované online nástroje nemusia byť bez podpory poradcu také efektívne.

V tejto súvislosti tak možno plynulo nadviazať aj na nedostatky či nevýhody týchto online pomôcok kariérového poradenstva. Ak by ich využívali žiaci osamote, nemuseli by dospieť k správnej interpretácii výsledkov. Je tak v záujme žiaka, či navrhované online nástroje využije len k urobieniu si vlastnej mienky o sebe samom, či využije možnosť profesionálnejšieho prístupu a kontaktuje aj kariérového poradcu. Druhú možnosť považujeme určite za efektívnejšiu, nakoľko má žiak príležitosť konzultovať výsledky s kvalifikovaným odborníkom a celkovo mu vie poskytnúť aj chýbajúci následný poradenský proces. Aj podľa Mgr. Jaššovej (osobná komunikácia, 28.02.2021) sú tieto online nástroje často len zdrojom informácií, ktorých integrácia do procesu rozhodovania a plánovania je náročnejšia a často vyžaduje spoluprácu s kariérovým poradcom. Podľa nej sú pre mnohých mladých ľudí čisto online nástroje bez následného poradenstva neefektívnou intervenciou.

Záver

Prehľad online pomôcok kariérového poradenstva, ktoré uvádzame v článku, by sme radi odporúčali využívať na základných a stredných školách. Žiaci potrebujú spoznať samých seba, svoje silné stránky, čo ich motivuje, čo ich naplňuje a vybrať si ten správny životný smer. Nie je dnes samozrejmé, že aký odbor žiak vyštuduje, v ňom nájde aj pracovné uplatnenie, a teda zmena kariérovej cesty aj po štúdiu nie je nič nemožné, no určite je efektívnejšie venovať všetku svoju snahu profesii, ku ktorej má človek vzťah. Tieto pomôcky môžu byť odrazovým mostíkom pre žiakov na prípravnej ceste k hľadaniu vysneného povolania za či bez pomoci kariérového poradcu.

ZOZNAM LITERATÚRY

- Amir, T., & Gati, I. (2006). Facets of career decision-making difficulties. *British Journal of Guidance and Counselling*, 34(4), 483–503.
- Beková, L., Grajcár, Š., Lepeňová, D., Uhríková, E., & Zvariková, M. (2014). *Kariérové poradenstvo v Slovenskej republike*. Bratislava: Slovenská akademická asociácia pre medzinárodnú spoluprácu, centrum Euroguidance.
- Gati, I., & Amir, T. (2010). Applying a systematic procedure to locate career decision-making difficulties. *The Career Development Quarterly*, 58(4), 301–320.
- Gatál, V. (2017). Kariérové poradenstvo v práci školského psychológa základnej školy. *Školský psychológ/Školní psycholog*, 18(1), 61-69.
- Vendel, Š. (2008). *Kariévní poradenství*. Praha: Grada.

ZOZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJOV

- Aplikácia AMN (2013). *Porovnanie nezamestnanosti absolventov stredných škôl v odboroch vzdelania*. Získané z: <http://web.uips.sk/webaplikacie/Amn/>
- Centrum vedecko-technických informácií SR (2020). *Podpora vedy, výskumu, vývoja, inovácií a vzdelávania. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky*. Získané z: https://www.cvtisr.sk/cvti-sr-vedecka-kniznica/informacie-o-skolstve/mladez-a-sport/informacne-centra-mladych.html?page_id=10271
- Co umím (2014). *Aplikácia projektu EDUin*. Získané z: <https://www.coumim.cz/c/o-nas>
- Emiero (2021). *Kariérny poradca: Na akú prácu sa hodíš?* Získané z: <https://www.emiero.sk/test/>
- Euroguidance (2017). *Slovenská akademická asociácia pre medzinárodnú spoluprácu (SAAIC) – Kariérové poradenstvo pre inkluzívnu spoločnosť*. Získané z: <https://www.euroguidance.sk/index.php>
- Internetový sprievodca trhom práce - ISTP (2020). *Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny*. Získané z: <https://www.istp.sk/>
- Integrovaný systém typových pozícií - ISTP (2013). *Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny*. Získané z: https://www.istp.sk/clanok-podpora/3343/manual_cely.pdf
- Job Labyrinth (2016). *Projekt Erasmus+: Explore the magical labyrinth*. Získané z: <http://joblab.cnos-fap.it/>
- Kariérové poradenstvo (2010). *Kompendium súťažných príspevkov*. Získané z: <https://www.euroguidance.sk/document/publikacie/28.pdf>
- KomposyT (2020). *Informačné zdroje – poradenské hry a testy*. Získané z: <https://www.komposyt.sk/pre-odbornikov/odborne-zdroje/ine-clanky/poradenske-metodiky>
- Metodicko-pedagogické centrum (2020). *Národný projekt Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov II*. Získané z: <https://www.minedu.sk/narodny-projekt-pomahajuce-profesie-v-edukacii-deti-a-ziakov-ii-umozni-skolam-obsadit-3-011-pracovnych-poziciu/>
- Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky – MŠVVaŠ SR (2020). *Rozhodnutie ministra o opatreniach pre školy (23.10.2020)*. Získané z: <https://www.minedu.sk/rozhodnutie-ministra-o-opatreniach-pre-skoly-23-10-2020/>
- Mosty inklúzie (2015). *Integrovaný systém typových pozícií – bezplatný pomocník pre všetkých na trhu práce*. Získané z: <http://www.nrozp-mosty.sk/zacielene-na/item/1014-integrovan%C3%BDsyst%C3%A9mtypov%C3%BDchpoz%C3%ADci%C3%AD%E2%80%93bezplatn%C3%BDpomocn%C3%ADkprev%C5%A1etk%C3%BDchnatrhu%C3%A1ce.html>
- Národné kariérne centrum SK (2020). *Národné kariérne centrum*. Získané z: <https://narodnekariernecentrum.sk/>

Salmondo (2019). *Salmondo CZ: Pomozte svým žákům nabrat ten správný směr*. Získané z: <https://www.salmondo.cz/>

Virtuálny kariérny poradca (2020). *Nadácia Volkswagen Slovakia*. Získané z: <http://www.vedomostne-ostrov.sk/ostrov/#/karierne-poradenstvo>

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie - VÚDPaP (2020). *Národné projekty*. Získané z: <https://vudpap.sk/x/projekty/standardy/vzdelavanie-a-rozvoj-ludskych-zdrojov-pre-system-vpap/karierova-vychova-a-karierove-poradenstvo/>

Združenie pre kariérové poradenstvo a rozvoj kariéry (2015). *Združenie pre kariérové poradenstvo a rozvoj kariéry*. Získané z: <https://rozvojkariery.sk/karierove-poradenstvo/>

Zmudri (2020). *Zmudri – Priprav sa na život*. Získané z: <https://zmudri.sk/p/home#section-about-project>



Mgr. Nikola Šabíková, rod. Boldišová, v súčasnosti pôsobí ako interná doktorandka na Ústave aplikovanej psychológie na Fakulte sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave. V rámci doktorandského štúdia sa odborne venuje problematike rozhodovania stredoškóľakov pri výbere vysokoškóľského štúdia, ku ktorej neodmysliteľne patrí aj kariérové poradenstvo. S témami v oblasti rozhodovania stredoškóľakov pri ich kariérnej ceste vystúpila na niekoľkých odborných konferenciách na Slovensku aj v zahraničí. Je autorkou publikácií v tejto téme, ako aj v iných oblastiach psychológie.

Kontakt: nikol.boldisova@gmail.com

Citujte ako:

Šabíková, N. (2021). Online pomôcky kariérového poradenstva pre žiakov základných a stredných škôl. In: *Kariérové poradenstvo v teórii a praxi* [online], 2021 (19), str. 33-42. Dostupné na internete: <https://www.euroguidance.sk/>. ISSN 1338-8231